

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових ісалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруцини). Експедиция місцевя в Агонії Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня значайні прймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесени по 30 с. від стрічки.

Німецькі погрози.

(X) Здавало-б ся, що серед такої невиносимої спеки, а до того коли двері всіх законодавчих тіл зачинені і народні заступники глядять віддишу в гірським захисті, повинна би настати цілковита тишина і застоя на політичному полі. Одначе при всім тим від часу до часу вириває якесь політичне питання, котре перериває літню тишину.

В останних часах зворушили ся німецькі сторонництва, позаяк дізнали ся, що правительство наміряє з новим роком шкільним завести рівнорядні класи, чеські в Опаві а польські в Цешині при тамошних семінариях учительських, щоби тим способом вдоволювати потреби чеських і польських сил учительських в народних школах на Шлезку. Недавно звіщали ми про зворушене німецьких сторонництв, котрі зараз побачили в тим нарушене свого мнимого народного стану посідання, і про депутацію їх у міністра-президента д-ра Кербера.

В суботу зібрав ся т. зв. виконний виділ німецьких сторонництв в парламенті у Відні на нараду про дальше становище Німців в державній раді супроти правительства. Вислідом сеї наради була постановя, що Німці не зможуть дальше піддержувати д-ра Кербера, наколи він або не відкличе виданих в тій справі розпорядків, або не змінить їх в дусі прихильнім для Німців. Вислані після сеї наради до д-ра Кербера відпоручники виконного виділу др. Дершатта і др. Грос, заявили, що они добачили односторонні розпорядки видані правительством в часі парламентарної перерви, а іменно, що правительство мимо даної обіцянки не усунуло італійських курсів на університеті в Інсбруку, признало рівноправними науки відбуті на загребскім університеті і тим витворило небезпечність ославлення полудневих країв, а розпорядком що-до рівнорядних чеських і польських клас в учительських семінариях в Опаві і Цешині загрозило німецькому характерови сих міст і обидвох згаданих семінарих. Наколи правительство не переведе уздоровлення в дусі потреб німецького живла, тоді устануть для німецьких сторонництв услія дотеперішного становища супроти правительства і они будуть приневолені виснувати відповідні послідовности.

Міністер-президент запевнив німецьких відпоручників, що не було єго наміром нарушати політичне становище якої небудь народности, що в згаданих розпорядках не може він добачувати якоїсь небезпечности для німецького народу, а розпорядок що-до наук на загребскім університеті має єдино метою приспорити хорватських урядників, без яких держава також обійти ся не може.

На се заявили німецькі відпоручники, що така відповідь не може їх вдоволювати, а з сего виходить, що они в державній раді виснують із сего відповідні послідовности що-до свого становища су-

проти правительства. Які се будуть послідовности, сего они не сказали, але можна на певно здогадувати ся, що мають на думці опозицію супроти правительства. Одначе така погроза зовсім не залякає правительство урядничого, котре не опирає ся на парламентарній більшости для правильного діланя державної ради. В нинішних обставинах правительство скликає лише від часу до часу державну раду, щоби зазначити перед світом єї неспроможність до законодавчої роботи. Про бюджет державний, побір новобранців і інші державні потреби дбає § 14-ий, бо чеська обструкція довела до цілковитої бездійности парламентарної. Німці спокійно приглядали ся доси сій роботі чеських послів, бо в тим бачили очевидний для себе хосен і тишили ся піддержкою і прихильністю правительства. Тепер нараз хотять змінити своє становище і виснувати відповідні послідовности! Сего певно не злякає ся правительство, бо і так наслідком обструкції не було ніякої роботи в державній раді, а сеї зворот німецьких сторонництв є передовсім вельми сумнівний, бо на згаданій нараді не було відпоручника вірноконституційної шляхти (а перед кількома днями гр. Штіркг в дневниках остерігав перед опозицією), а так само христ.-соціальне сторонництво не було заступлене дійсним відпоручником. Отже властиво лише німецькі поступовці і людовці та розбитки всенімців бурять ся. Колиж би навіть Німці розпочали опозицію або навіть обструкцію, то она не була-б страшна для д-ра Кербера, а помогла-б лише Чехам видобути ся з дотеперішного дня них вельми немилого положеня. Замітно також, що після повороту з пересправи з д-ром Кербером німецький виконний виділ не видав заяви що-до становища німецьких сторонництв супроти правительства, а лише зазначив, що перед новою сесією державної ради збере ся знов на нараду сеї виділу і тоді ухвалить тактику. Німці грозять отже, але ї надумують ся.

Упадок самодержавя.

(K) Колишній російський професор Michael v. Reussner ставав у недавнім королевецкім процесі о тайні стоваришеня знавцем відносин і устрою російської держави. Перед німецьким судом мав він під присягою одвітати на питання, чи Росія є правною державою («Reichsstaat») в модернім смислі сего понятя. Професор-знавець начертав без усякої пристрасти і майже тоном викладаючого учителя страшну правду видимої безправности як в публичнім, так і в приватнім життю в Росії.

Зовсім подібне становиско і такі самі гадки про той предмет висказує сеї професор у своїй книжці п. заг.: «Gemeinwohl und Absolutismus», яку як-раз тепер видав во німецьки в Шарлотенбурзі (Накладом Ф. Готтгейнера). В тим творі подає учений автор історично-політичну критяку абсолютистичної державної ідеї в Європі.

Хоч твір сеї писаний по німецьки і виданий

поза межами Росії, то всеж таки робить він вражінє, немов би автор писав єго в Росії і для сеї держави, держави неволі, де дійсна правда виступати може тільки в несміливих, утаєних порівнянх, а всяке бажанє поправи і змаганє до неї можна висказувати тільки в недовомках або адержаних, уриваних гадках. Reussner пише виключно про абсолютизм, про єго минувшину, єго внутрішню повну непридатність до новішних задач держави, але на кожній стороні бачить читач недописану указку на ту однуку в Європі державу, що в своїй еволюції не намаццала ще дороги з абсолютизму до конституційного життя.

Тим робом являє ся автор у своїй праці неначе дволичним, але не в лихим значіню сего слова. Єго твір се наукова розвідка про одну з історичних форм державного права, а заравом є она політичним полемічним письмом проти царизму, де автор виказує науково, що царизм в нинішнім єго виді в Росії удержати ніяк не дасть ся.

З цілим науковим апаратом виказує сеї учений, що Росія переживає ті самі стаї політичного розвитку, які перетривали вже держави западу і що Росія мусть конче дійти до таких самих форм управи держави, що і на западі.

В першій часті книжки, де пише про правно-державні основи нового абсолютизму, виказує автор, що московський абсолютизм в подрібности зовсім споріднений з пруским, австрійським і французьким абсолютизмом, — що московські царі переняли єго із західної Європи, дальше, що ті царі подавали такі самі мотиви своїх розпорядків як і Йосиф II чи Фридрих Великий, вкінці, що московські теоретики Кризаніч, Ронович і Нетельблядт пішли точнісінько слідом западних творців теорії державного абсолютизму як Bossuet, Hobbes, Chr. Wolff і пр. Виказує, що одна з найкріпших підвалин царизму, іменно ідея єго божескої місці, походить з круга помислів західного абсолютизму.

«Князі-володарі правлять на землі в заступстві Бога. Королівський престол, се не престол чоловіка, а самого Бога. Служба Богови і покора та смирність перед королями спливають ся в одно» — учив Bossuet у своїй політиці. Подібно учить і київський професор московського державного права Романович-Скватинський: «Церков учить, руский народ підчиняти ся верховній самодержавній владі, не із страху перед нею, але з обовязку по совісти. Цар є уличетворенем святої Росії»...

Reussner відріжнює три доби абсолютизму:

В першій добі борби проти фєвдалізму виступає чанперед принцип монархічної самовласти, а держава представляє союз князя-володаря з єго підданими для загального добра і блага. Задля тої цілі прислугує самодержцеві необмежена власть володіня. Ціла суверенність держави зливає ся в єго особі, а піддані обовязані до безумівного послуху.

В сій першій добі нищить абсолютизм усі перестарілі організації на прах і гуртує усіх жилців держави в одну однуку, державну організацію.

В другій добі абсолютизму, в часі єго розцвітту, володіє основа права природи, яке проголошує підметом публичного права поодинокую особу. Кожному горожанинові держави забезпечує той обновлений абсолютизм приватно-правну свободу діланя і рівність, витворює горожанське

право і виконує цілий ряд великих культурних і економічних задач. В тій цілі виробляє він собі цілковито зосереднений апарат адміністрації.

В третій добі в упадку, абсолютистична держава добробиту — стає поліційною державою. В сій добі виступає вже дуже виразно прогалина поміж обмеженими средствами абсолютизму, а новими духовими і матеріальними вимогами і потребами горожан держави. Звичайні горожани, серед яких абсолютизм може держати ся, нетеропливі люди, що їм потреба правлячої руки і що дають собою кермувати, люди без індивідуальної, самостійної гадки, — зникають, суспільність ділить ся, виступають класи з всілякими своїми інтересами і культурними домаганнями, економічне життя змагає ся і виростає понад межі зверхности.

Абсолютизм заходить ся спершу оволодіти сї нові прояви серед суспільства старими середниками своєї опіки, верховласти, здавлює ті нові потреби і втворює тим що раз більше невдоволеня і негодованя, яке ширшає серед цілого населеня. Та проява опікунчої державної власти по всіх усюдах, яка давніше в часі простенької одиницності була і хосенна, стає тепер невиносимим поліційним гнетом. В тій добі показує ся також і заводова бюрократія, се оруддя абсолютизму, пережнюю. Володар монарх перестає вже в дійности правити як самодержець. Він ділить свою владу з безлічю своїх помічників, майже самостійних. Намість монархізму, править на ділі бюрократія, яка має на думці тільки свої питомі інтереси. Она здержує чимраз то більше розвиток і поступ, бо по просту не хоче зречи ся своєї необмеженої власти і навичок і тому стремить усіма способами до того, аби здавити нові вимоги і потреби суспільства.

Сей стан державного життя виказує проф. Reussner наглядно на Франції, де абсолютизм після революційної управи і абсолютна управа Наполеона зробили поліційну систему, яка після висказу російського професора державного права Андреевского нищила систематично свободу і добробит держари. Що так само оно тепер є в Росії, сего недоговорює автор, але читач мимо того сам се бачить з неумолимих вислідів льогіки.

Принцип самодержавя пропадає отже в бю-

рократії так, як модерний абсолютизм в системі поліційній.

Одинокий ратунок становить перехід до устрою правної держави. Така держава зберігає монархічний принцип, звільняючи єго від відвічальности за всемогучу демократію, а з другого боку надаючи нові форми справді поступовій політиці загального добра.

Тим кінчить ся твір проф. Reussner а. В цілім єго теоретичнім виводі слідє змаганє до коначного висновка в приміні до абсолютної Росії: Проч з російским абсолютизмом, що перетворив сего великана в дряхлу поліційну державу!..

Сей висновок очевидно приходить на ум читачеві, сидить авторови неначе на язичі, читає ся єго межі стрічками, — але обережний учений не висловив єго виразно, бути може, що тому, щоби ся хосенна книжка найшла вступ і до самої Росії.

Ся книжка є тим актуальнішою в теперішню добу, що виясненєм еволюції і розпаду абсолютистичного правління показує, що не дорочче вишні катаклізми, а сам внутрішній розвій держави розсадить доконечно і неминучо тісну шкаралупу самодержавя.

Д О П И С Ь.

З Камінки струм.

(*Просвітний рух в Камінецьчині*).

І знов новий доказ живійшої діяльности філії товариства «Просвіти» в Камінці стр. Сего року камінецька згадая філія зробила значний крок наперед по своїй млавій незначній діяльности. В сїм році установлено інтелігентних люстраторів читалень «Просвіти» в Камінецьчині, котрим розіславо автографовані квестіонарі до виповнення по люстрованю Читальні. При тім поручено люстраторам поробити просвітні відвідчити по читальнях, розбудити їх з дрімки та привести до справдешнього живого життя і зеднувати товариству як найбільше членів. Дальше установив філіяльний Виділ постійного урядника, котрий що тижня у вторник урядує в філіяльній канцелярії, та уділяє безплатно членам «Просвіти» всяких рад і порад в просвітно-економічних та суспільних справах. Відтак основано Селянську Бурсу і нарешті в минувшу не-

ділю устроєно заходом тої-ж філії величавий концерт в честь незабутного Маркіяна Руслана Шашкевича, по котрому відбулись ще і вечерниці з танцями.

Відтак з радістю мусимо зазначити, що інтелігенція Камінецьчини сим разом віднеслась до свого великого сьвята якось інтереснійше, як бувало. Досить простору салю в повітовій Раді застовпила сама інтелігенція по береги! Міщаньства майже не було на сему сьвяті, бо по просту не було в салі місця. Як було попередно оголошено, концерт відбув ся при сівучасті стіличних сил. На сьому, хральні продукції випали досить слабо і лиш одиноке привмне, одушевляюче вражінє, яке винесла публіка з концерту, було вступне слово Вп. д-ра Мирона Кордуби і точки фортепяну, над котрими запанувала знаменитою своєю талановитою грою Вп. панна Дудикевичівна зі Львова. Тож і не диво, що по відограню першої точки з Mendelsohna «Variations seuresi» заклекотіла саля довгими невгаваючими оплесками, по чім Вп. панна Дудикевичівна була змушена публікою звернути назад на естраду. І знов поїє ся чудовий звук фортепяну, полилась гармонія очаровуюча душу з під мистецьких пальців артистки, котра панувала над куском з композиції Гріга. Такої чудової гри ще не доводилось в Камінці чути ніколи! За те належить ся Вп. п-ві Дудикевичівній велика дяка і щирє спаси-біг за те, що звеличала своїм таланом наше сьвято!

По концерті, як згадано, відбулись великі вечерниці з танцями, котрі протягнулись до білого дня.

І ніхто не пожалував свого прибутя на се велике сьвято до Камінки, яке певно остане всім на довго миленькою згадкою.

Побри діяльність філії оживає і діяльність нашого «Сокола», в котрому зорганізовано заходами техніка Вп. Гната Цегельського «Просвітно-научний драматичний кружок», котрий займаєт ся викладами, відчитами та устроюванєм театральних представлень. А в сию неділю наш «Сокол» уряджує і собі для своїх членів та їх родин вечерниці з танцями.

Беруть ся наші до діла, бо богато поля в Камінецьчині лежить облогом, де всякі ворожі нам елементи розвивають ся свобідно, а діяльности наших Русинів до недавна не було і видко гаравд.

Сокол.

Франц Михайлів.

С О Н Е Т И.

Україні.

I.

На твої йшов я, Україно, ниви плекати цвіти, які гне посуха, ще змалку йшов я так, як син правдивий в гарну палату твого духа...

Ще змалку йшов я й ніс в палату духа твого серце своє й був щасливий, і вперед тішив ся, що хтось послуха моєї мови там, на твоїй ниві.

В твоїй огородець вкрашений жазміном йшов я з серцем мов гарфа граючим, щоби у темну, вечірну годину місячним з неба заглядати лучем й гнати від тебе, моя Україно, тоску, розпуку і горе пекуче.
25. I.

II.

І що я стрінув там, на твоїй ниві? О, ні! Розпуки я тамка не стрінув! Сміялись діти твої юродиві, як люд у злиднях і недолі гинув.

А на порогах знищеного храму крови не вздрів я, ні моцїв кервавих, лише широко отворено браму підлої зради й лестоцїв лукавих.

І сили в мене на тоє не стало, не стало крови моєї у жилах, щоб знищить, змити сию твою закалу.

Тутка би треба, щоб Геракля сила в гору підняла орлині крила, щоби не дала вірла на поталу.
25. I.

На филі.

I.

Судно розбите... Десь на скелі видніє кадовб... Грають филі і грає море дике, сине в літні, вечірній години.

Судно розбите... Повні суму сидять попавши в жаль — задуму люди на гострій, стрімкій скелі — довкола грають сині филі.

З за мрак виходить стать блідая і піснь якусь сумну співває — з жалем оплакує руїну,

де люди марно вянуть — гинуть, а море грає срібно-сине в літні, вечірній години.
1904.

II.

Десь через море грізнеє, сине серед страшного реву фаль в чужу, мені незвісну даль мій дух на лишній мрій лодці гине.

Ритмічний чую плескіт весла, а скорш судно летить чим птах — в віддалі никне срібний шлях, куди мене лодка моя несла.

А на безмежнім води простори, що десь далеко тягнесь — там я єсьм так дуже, дуже сам.

З собою маю серце хворе і повно чорних, страшних дум і свого друга, — є ним сум.
1904.

Голод.

У хлопску хату ввійшов поволи, Сів при ослові, зубами скрегоче: В селі цілому вусті стодоли, А він голодний, він їсти хоче.

Сидить, сьміє ся з людскої долі, Глядить довкола грізно й питає, Чому худоба досі не в полі, Хотяй луч сонця давно вже сяє?

В хатині пусто... На столі низенькім Із дощок збита стоїть домовина, В ній спить спокійно хлопець молоденький

Руки пожовкли, запали ся очи Лице тривога споганила сина — В хатині голод зубами скрегоче.
10. II.

Мов лід..

Немов лід зимне мов серце нині і вже не алачуть мої очи сині, нових вражінє вже собі не шукаю, бо в груди пустку німу лише маю.

Все нич, нич не варта — тим я потішаю душу, як в розпач попаде без краю, що любов варта, добре знаю нині, бо — мов серце уже в домовині.

З віри, надії я сьмію ся дуже, сьмію ся з того, хто мні скаже «друже», чи «людий брате».

То так давно було, як мов серце ще до всіх линуло, як я душею ще линув до сьвіта, як в мене сила була неспожита.
17. VI. 1904.

Япансько-російська війна.

Дві тактики.

Ген. Куропаткин — як доносить „Новое Время“ запитає недавню тому кимось про причину дотеперішних неповоджень російського оружя на суші, мав відповісти: „Ми пізнали незнану нам дотепер япанську тактику і заплатили за науку; маю надію, що ми небагом віддамо їм з причинком“. Отже варто приглянути ся докладніше значіно сего висказу. Вже самі воюючі держави і обі ворожі собі армії представляють собою справді велизезні ріжницї. Расова ріжниця надає особливий характер тій війні. Російський жовнір, рекрутований з сільського, не надто густого населеня, представляє собою уліцетворене фізичної сили і витривалости в походах; перелюднена а великій часті промислова і торговельна Япанія зі своїм вже з порога дрібним, майже карловатим населенем, дає рекрута слабосильного і менше витривалого. Однак треба признати, що обі сторони виявили ся в тій війні рівно хоробрими. Росіяни в почутю своєї державної і личної сили паразують ся майже легкодушно на неприхильські кулі, маловажаючи ворога, Япанці в фанатичнім одушевленю ідуть нездержимо у бій, застелюючи бовнище тисячами трупів. Однак в тактиці обі сторони придержували ся зовсім відмінних засад. Япанці облекли свого жовніра до остаточної границі, вистерігають ся форсовних маршів, ідуть обережно і вдають ся в борбу тільки в чисельній більшості, забезпечують собі зади і довіз для армії, послуговують ся на велику скалю шпігунами, а до того і дбають дуже о звяз поодиноких армій між собою, получивши їх полевими телефонами. Взагалі примінене найновіших средств війни визискали Япанці з акуратністю новиків. Особливо артилерія найновішої системи віддала їм неоцінені прислуги, бо они вивели до борби не тільки скорострільні пушки але і мовдзірі (гавбиці), які стріляють з поза горба і тяжкі полеві гармати, що в змові на віддалене кількох кілометрів, невидимому навіть для вільного ока ворогови нанести страшні страти. Взагалі Япанці можна прирівняти до такого міста, яке недавно еще не мало жадних цивілізаційних уряджень і тепер могло все нараз устроїти у себе після найновішої системи: електрику, водопроводи, каналізацію, трамвай, широкі бульварні і т. д. А старе, культурне місто не так скоро уміє перестроїти ся: уліці стіснені старинними будівлями, газові рури годі усувати, давні канали еще шкода руйнувати, кінні трамвай мають свої концесії і т. д. Отже Росія подібна зі змогою армією до такого старого міста. Привикла воювати зі східними народами, она завжди супротив тих мала престиж зі своїми військовими урядженнями і не спішила ся реформувати їх. І тим способом бачимо у козаків еще давний спосіб, який вже знесено у всіх арміях. Російський жовнір ішов до битви в повнім опанкованю і навіть з плащем через плече, в тяжких чоботах замість камашів, не навик надто крити ся в терені, а радо переходить до атаку на багнет, що не відповідає вповні оовітній тактиці. Для удержаня звязи між поодинокими воєнними відділами послуговано ся по давньому ординансами, які часто приносять розкази за пізно, або прибувши на вказане місце не застають там вже того команданта, котрому принесли рапорт. А передовсім російська артилерія була недостаточна так під зглядом числа як і якости. Дотепер в останніх битвах Росіяни почали послуговати ся на взір Япанців полевими телефонами, облекшувати жовніра до битви і послуговати ся в більшій мірі артилерією найновішої системи. В рапорті ген. Самсонова говорить ся, що російська батарея, стріляючи з поза гори на Япанців, завдала їм великі страти і озлобила їх до крайности, бо не могли через цілий день відкрити місця, відки летять на них кулі і противділати своєю артилерією. Також о машинній пушці і карабіні постарали ся Росіяни і уживають їх тепер в битвах. Взагалі, як в шістьдесятих і сімдесятих роках карабіновий огонь вчинив кінноту в битві майже лишною, так тепер здає ся, артилерія усуне на другий план головну воєнну силу, інфантерію. Настане період артилерійських битв на далекі дистанси.

Сей „Lehrgehd“ Япанцям заплатив не тільки Куропаткин на поли битви, але може навіть і ми в нашім воєнім бюджеті. Бо ото фахові часописи підносять, що наша артилерія надто слаба і старосьвіцка, не посідає зовсім скорострільних гармат, ані тяжких полевих, а ухвалені гавбиці находять ся дотепер на папері. Також і з морської тактики Япанців витягнуто консеквенції, що атаки флоту будуть відбувати ся головню ночью і при помочи мін, та що при тім найбільше значіне мають чуйність залоги і уміле послугованє рефлекторами. На днях мають відбути ся в Полі вправи пічного нападу ескадри задля випробованя рефлекторів тамошної твердині, чи они вистарчаючі для вчасного відкриття підкрадаючого неприятеля.

Нові вісти.

З під Ляояну вісти потверджують здогад, що Куропаткин рішений там дати рішучий відпір Япанцям. Лондонські часописи, щоби уменшити значіне Куропаткина, твердять, що се стало ся на приказ царя з Петербурга. „Біржевія Ведомості“ доносять з Ляояну, що на днях 2, 3 і 4. с. м. збули ся на полудне від Ляояну завяті битви з корисним для Росіяни вислідом. Япанців мало полячи коло 13.000 а страти Росіяни в прирівнаню незначні. — З Петербурга оповіщують офіційно телеграму команданта Порт-Артура ген. Стесля до царя: „Я щасливий, могутчи донести, що наші війська дня 26, 27 і 28. липня відперли всі атаки Япанців, завдаючи їм великі страти. Ентузіазм серед гарнізону великий. Наша флотя підирала сухопутні війська, острілюючи япанські крила. Наші страти в протягу трех днів виносили несповна 1500 воляків і 40 офіцирів, які переважно тяжко ранені. Після оповідань Китайців і Япанців взятих до неволі, страти Япанців можуть виносити коло 10.000 людей. Страти були для неприятеля такі доскульні, що не був в силі позабрати своїх ранних і убитих. — Російська телеграфічна агенція доносить з Чифу під вчерашною датою, що після оповідань Китайців дня 5. с. м. відбула ся битва під Порт-Артуром на суші, в якій знов відперто Япанців з великими стратами. Число поляглих оцінюють на 10.000 а страти Росіяни на несповна 1000 людей. Командант Стесель сам лично спроводив битвою.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о своє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат. Панталеймова вмч.; рим-кат. Романа. — В середу: руско-кат. Прохора. Інокентія; рим-кат. Лаврентія.

— **Преосв. Епископ Константин Чехович** повернув вже з кунелів до Перемишля.

— **Тарасові вечерниці в Косові.** В неділю дня 13. серпня с. р. відбуде ся в Косові концерт в честь Тараса Шевченка при ласкавій участі пані проф. Двістрянської, пп. Волошина, Мартиновича і Перфецького та „Кружка муз. Акад. Громади“. Програму оповістять ся в тих днях.

— **Пожарний „Сокол“ в Бориничах,** бобрецкого повіта — як нам пишуть — має досять добрі условини до розвою і може додати відваги сусідній інтелігенції і селянам до завязуваня „Соколів“ по цілій Бобреччині. На перших загальних зборах в Бориничах, які відбули ся дня 31. липня с. р., був присутній через весь час зборів гр. Мицельский, місцевий дідич, посол і маршалок бобрецкого повіта. Збори відбули ся при численній участі місцевої і сусідної інтелігенції і селян. Довкола хати зібрало ся багато людей може з цікавости, а до хати було тяжше їх всіх стягнути, бо се новість для них. А що, як запишуть і скажуть платити? Коли делегат львівського „Сокола“ др. Н. Сяк, поясняв їм докладно статут і ціль товариства, вислало ся 54 членів за намовою і радою місцевого пароха о. Донаровича і вїйта. Яко член основатель вступив до „Сокола“ також повітовий маршалок гр. Мицельский, узнавши добру і вельми гуманітарну ціль пожарних Соколів, бо він сам є речним пожарником і звичайно перший зі своєю сивавкою являє ся при огни. Головою „Сокола“ вибрано о. Стефана Донаровича, начальником стягу д-га Александра Князьолуцкого, а містоначальником Петра Чорного, агента „Дністра“.

По зборах відбула ся муштра сокільська. Ряди Соколів чим раз збільшали ся, бо і ті, що зразу не вписали ся, пожалували сего і просили ся пізніше. Над рікою перевів делегат вправи пожарні, а коли вже смеркало ся, зроблено алярм, який дуже добре удав ся. Щоби новим Соколам осолодити працю, уряджено наконець рухові забави сокільські, в яких старі, молоді і діти були дуже вдоволені. До самого вечера придивляв ся вправам гр. Мицельский і хвалив спосіб подаваня науки пожарної, який мимо довгого треваня науки не дає людям відчувати одностайности і умученя. Люди радо витали запевнене, що те все буде повторяти ся що неділі і свята. — Село Бориничі, колісь підупавше через горівку, нині двігає ся завдяки парохви о. Доваровичеві, який завів тверезість в громадї, так як в попередних селах полишив також добрі овочі своєї праці. Одним кроком Бориничан на перед є заложене „Сокола“, а щастє Боже на дальшій дорозі поступу.

— **З Калущини** пишуть нам, що в селі Негівцях і приділенім Гуменові, які числять 1416 душ, польської кс. Мікрут з сусідного села Довги воєнілівської намагає ся всякими силами перетягнути громаду на латинський обряд. Тамошний парох о. Іполит Весоловский не в силі цілій тій шаленій агітації запобічи, бо яко старець 87-літний, не виходить вже зовсім з дому, а до того еще не видить ані не чує добре. Яко председатель місцевої ради шкільної постарав ся кс. Мікрут о спенсіонованє тамошного учителя Русина підлими інтригами через доноси до ради окружної шкільної, а відтак через підлу намову селян, котрі вислали нібито депутацию до шкільної ради краєвої з жаданем усуненя тамошного учителя. На місце того учителя спровадив собі кс. Мікрут учительку Польку, з котрої в недовгим часі зробив крайну шовіністку. Заказав вї вчити дітний руского катехизму а натомість змушив, що всі діти без виїмку мусять оставитись на науку польської релігії, котрої сам точно перестерігає разом з учителькою. Він говорить зовсім отверто: „Pani musi się koniecznie starać, ażeby w dzieci w wszczępic więcej polskiego ducha“. На місце Читальні „Просвіти“, яку собі селяни самі заложили перед роками, кс. Мікрут закладає „polską czytelnię“. Учителіцї каже, щоби дітний вчила польських патріотичних пісень, а згодом казав відступити на сю науку таки шкільну салю. Селяни удавали ся з початку все до декана о. Рожанського о пораду і о сотрудника. Але той славний „маститий атец патріот“, що на кождім народовім польському обході стає зі старостою на чолі, відправив їх все з нічим, а робота кс. Мікрута поступала скорим кроком наперед. Консисторія, до якої звертали ся селяни навіть по часописах, зовсім глуха, гейби на глум зарядила, щоби сьвященник зі Станькова, села будь що будь далеко віддаленого, доїжджав до Неговець; до сего часу бачили селяни того сьвященника всего два рази у себе. О тим, на жаль, дало би ся дуже багато писати. Селяни підюджували кс. Мікрутом починають вже зголошуватись до него з переходом на латинський обряд, але кс. Мікрут жеде, аж рада громадська сама на засіданю ухвалить (?), щоби перейти на обряд латинський. І коли духовні круги не вглянуть в ту справу та не нададуть там якого ревного пастиря, то за кілька літ можна надїяти ся і такої ухвали ради громадської. Як зачувати, деякі сьвідоміші селяни задумують виготовити отвертий лист до ВПреосв. О. Андрея Шептицького, яко послідної інстанції ратунку. Сего року кс. Мікрут задумує поставити костел в Негівцях, щоби тим способом ще більше та успішніше можна було агітувати. На ту ціль тамошний дідич подарував площу, а кс. Мікрут збирає гроші між селянами на здвигненє „twierdzy narodowej na kresach“. На сї відносини робимо бачними міродатні круги.

— **З Рудеччини** пишуть нам: При виборах дня 1. с. м. до повітової ради з сільської курії перейшла у нас ліста кацапо-хруньско-польська. Погано списала ся частина духовенства з кацапского закамарка. Бо коли більша їх часть йшла з народом, то деякі з них без сорому звязали ся з шпехполяками на шкоду Русинів, Отсе їх імена: о. Михайло Матковский з Горожанської великої, о. Заяць з Горожанни малої, Гуменний з Татаринава і др. На лісті кацапско-польській були о. М. Матковский і Гермак з Говшан. На народній лісті був з їх табора о. Степів з Чайкович, але кацапня верещала: нам не треба „попа“ і голосувала на польських вїйтів. Так поступили виборці з Речечева, Грімна, Татаринава, бо се гнізда кацапства. Однак нарід повинен уникати тих народних зрадників як зарази. — В нашім повіті страшна посуха, трава вигоріла на пасовищах, в кернах нема води. Жита, пшениці, ячмена, були добрі і вже їх вижає. Тепер косять віска. Бульба заковязне, если не буде дощу. Гречка вимерзла на весні і рідка, горох середний, кукурудза, фасоль, бїб і ин. потребують дощу. Овочеві дерева дописали.

— **Соколи при праці.** З Покутя пишуть нам: Вечером дня 18. липня с. р. надтягнула чорна хмара над село Торговицю (пов. Товмач), зачало блискати, греміти і нараз з страшним ло-

